

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.050.44.2025.MKA
3868393.15469501.12587171
Warszawa, 25-07-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posła Jarosława Sachajki w sprawie niekontrolowanego wzrostu populacji wilka w Polsce i jego dramatycznych skutków dla bezpieczeństwa ludzi oraz hodowli zwierząt gospodarskich, K10INT10451, przedstawiam następujące informacje.

Ile dokładnie wynosi populacja wilka w Polsce według danych za 2023 i 2024 rok? Dlaczego monitoring nie jest prowadzony obligatoryjnie i z wykorzystaniem GPS?

W latach 2023-2024 populacja wilka utrzymywała się na poziomie około 5 000 osobników. Obecnie wilk występuje praktycznie na terenie całego kraju. Ponad 1/4 polskiej populacji bytuje na terenie województwa podkarpackiego.

Dane nt. liczebności są szacowane na podstawie informacji udzielanych poszczególnym regionalnym dyrektorom ochrony środowiska przez nadleśnictwa i parki narodowe. Wartości te mogą być nieco zawyżone, bowiem z uwagi na przemieszczanie się wilków na znaczne odległości ten sam wilk może być policzony przez dwa sąsiadujące nadleśnictwa, lub nadleśnictwo i park narodowy.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że monitoring populacji wilka w Polsce jest prowadzony obligatoryjnie na podstawie art. 112 ustawy o ochronie przyrody i jest on realizowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Monitoring ten polega na obserwacji i ocenie stanu oraz zachodzących zmian w składnikach różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, ze szczególnym uwzględnieniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym (w tym wilka), a także na ocenie skuteczności stosowanych metod ochrony przyrody. Celem monitoringu jest również dostarczenie danych umożliwiających opracowanie raportów przekazywanych co 6 lat Komisji Europejskiej, o stanie ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu europejskim. W raportach tych ocenia się dla gatunków zasięg, populację, siedlisko gatunku oraz perspektywy ochrony. Natomiast sposób wykonywania monitoringu jest opracowywany przez wybranego wykonawcę monitoringu (podmiot posiadający wiedzę naukową z zakresu biologii i ekologii gatunku).

Z uwagi na liczebność populacji wilka, nie stosuje się powszechnie zakładania obroży telemetrycznych. Zakładanie obroży telemetrycznych wymaga wytopienia, schwytania i uspienia/odurzenia wilka na czas dokonywania czynności z tym związanych. Powodowałoby to niepotrzebny stres u tych zwierząt, a także wymagało ogromnych

nakładów czasowych i zasobów ludzkich, które byłyby niewspółmierne wysokie do zysków z takiego monitoringu.

Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie regionalizacji ochrony wilka zezwalającej na odstrzały interwencyjne w regionach szczególnie narażonych na szkody?

Resort środowiska nie przewiduje wprowadzenia regionalizacji ochrony wilka. Wilk to gatunek żyjący w grupach rodzinnych o usystematyzowanych zasadach w tym dotyczących zdobywania i dzielenia się pokarmem. Wprowadzenie systematycznego odstrzału spowodowałoby, że powstałyby niewielkie, niedoświadczone grupy lub młode, osierocone wilki, które pozbawione wsparcia rodziców, nie mając jeszcze umiejętności polowania na największą i trudną zdobycz (jelenie, łosie i dziki), chętniej polowałyby na mniejsze ofiary, np. sarny lub łatwiejszą zdobyczą jak zwierzęta gospodarskie. Należy również zauważyć, że wbrew powszechnemu przekonaniu, tam gdzie poluje się na wilki, poziom szkód w inwentarzu nie spada, a może nawet wzrastać (Wielgus i Peebles 2014; Šuba J. i in. 2023).

Należy wskazać, że najlepszym sposobem na zapobieganie stratom w zwierzętach gospodarczych jest stosowanie różnorodnych metod ochrony inwentarza (Bruns i in. 2020; Petridou i in. 2023; Singer i in. 2023). Jak wskazują badania naukowe, w całym zasięgu występowania wilka dochodzi do ataków na zwierzęta gospodarskie, a poziom szkód nie zależy od tego czy wilki są w danym kraju gatunkiem łownym czy chronionym, lecz od stopnia zabezpieczenia zwierząt gospodarskich przez hodowców (Bruns i in. 2020).

Czy planowane są zmiany legislacyjne, które umożliwią skrócenie czasu oczekiwania na wypłatę odszkodowań i uproszczą procedury zgłoszeniowe?

Czas wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki, zgodnie z art. 126 ustawy o ochronie przyrody, nie jest jednoznacznie określony w samej ustawie, ale zależy od kilku etapów postępowania. Terminy na dokonanie określonych czynności zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. z 2024 r. poz. 1785). Przewiduje się 2 dni robocze od dnia stwierdzenia szkody na zgłoszenie szkody oraz niezwłocznie po otrzymaniu wniosku, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania (§ 3 ust. 2 ww. rozporządzenia) na dokonanie oględzin szkód wyrządzonych w odniesieniu do zwierząt.

Należy zauważyć, że wydatkowanie środków publicznych co do zasady musi być transparentne i poparte konkretnymi dowodami. Wypłata odszkodowania winna być więc dokonywana w sytuacjach klarownych, w których nie ma wątpliwości co do ustalenia jego wysokości.

Czy Ministerstwo planuje rozszerzyć katalog środków ochrony o systemy elektroniczne, psy pasterskie i stałe finansowanie ogrodzeń dla gospodarstw?

Koszt zabezpieczeń przeciwko szkodom spowodowanym przez wilki w latach 2020-2023 wyniósł łącznie 2 377 680,35 zł. Dodatkowo, co ważne, należy wskazać, że Polska jako jeden z nielicznych krajów w UE nie przeznaczają środków WPR na działania prewencyjne zabezpieczające przed szkodami od dużych drapieżników.

Czy prowadzone są prace nad wdrożeniem rozwiązań wzorowanych na krajach UE (np. Francja, Niemcy), które pozwalają na kontrolowanie populacji wilka zgodnie z dyrektywą siedliskową i orzecznictwem TSUE?

Fakt objęcia wilka ochroną gatunkową ścisłą, nie oznacza braku możliwości podejmowania żadnej ingerencji w stosunku do tego gatunku. Obowiązujące przepisy prawa przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających m.in. zagrożeniu powodowanemu przez zwierzęta chronione dla życia i zdrowia ludzkiego czy wyrządzeniu poważnych szkód. Polska posiada kompleksowy system minimalizowania konfliktów na linii człowiek-wilk. Do tego systemu należy zaliczyć możliwość uzyskania derogacji związanych z eliminacją czy płoszeniem poszczególnych osobników, system odszkodowań oraz edukacji i współdziałania (wsparcia podmiotów narażonych na szkody).

Odnosząc się do propozycji wdrożenia rozwiązań wzorowanych na innych krajach UE (np. Francja, Niemcy), które rzekomo „pozwalają na kontrolowanie populacji zgodnie z dyrektywą siedliskową i orzecznictwem TSUE”, należy wskazać, że do tej pory w większości państw UE wilk znajdował się w załączniku IV dyrektywy siedliskowej. Oznacza to, że wilki mogły być zabijane w ramach odstępstwa od tego zakazu w celu zapobieżenia poważnym szkodom w inwentarzu żywym lub w interesie bezpieczeństwa publicznego, zgodnie z warunkami dyrektywy. Stosowanie takich odstępstw zależy od każdego państwa członkowskiego.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Podsekretarz Stanu Mikołaj Dorożala
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM